

VLIZINE

jrg. 6, nr. 10-11-12 (oktober-november-december 2005)

Het e-zine met praktische informatie over onderzoek en beleid door en voor Vlaamse mariene wetenschappers.

Deze gratis on line uitgave van het Vlaams Instituut voor de Zee vzw verschijnt maandelijks en wordt verspreid onder alle geïnteresseerden.

VU.: Jan Mees

Redactie: Jan Seys

Reacties naar jan.seys@vliz.be

Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) wil via dit e-zine maandelijks informeren over de eigen activiteiten en die van onderzoek- en beleidsgroepen in Vlaanderen actief in de mariene en kustgebonden wetenschappen. Alle nuttige informatie van uw kant (zoals vacatures, nieuwe projecten, vraag voor samenwerking, interessante symposia, etc.) wordt graag ingewacht om in het eerstvolgende VLIZINE te worden opgenomen. Dit bericht bereikt u via de VLIZINE rondzendlijst. Om u uit te schrijven, stuur een e-mail naar info@vliz.be met in de subjectline: 'unsubscribe VLIZINE'. Inschrijven op dezelfde manier met vermelding: 'subscribe VLIZINE'. Archiveren van dit e-zine zijn raadpleegbaar via deze [link](#).

INHOUD

1. Kalender

- 1.1. [Mare Meum' tentoonstelling en boek 'Een zee van ruimte': de Belgische kust nu en in de toekomst](#)
- 1.2. [Studiedag over Vlaamse mariene innovatieve expertise](#)
- 1.3. [Kustevenement 'De zee in woord en beeld' te Nieuwpoort](#)
- 1.4. [Zandwinning op zee thema van gesprek in Engeland en Spanje](#)
- 1.5. [Aandacht voor mariene archeologie in zuidelijk Noordzeegebied: het symposium 'To sea or not to sea'](#)
- 1.6. [Infosessie over zeerecht: 'De grens van 200 zeemijl, een rots in de branding'](#)
- 1.7. [Windenergie in Europa: de EWEC conferentie](#)

2. Publicaties

- 2.1. [Twee pareltjes van Belgische kustalassen: de luchtfotoatlas en de kustatlas online](#)
- 2.2. [Strategische benadering van Europese zeeën wint veld](#)
- 2.3. [Vissen in warm water?](#)
- 2.4. [Zoetwaterschorren ontdoen Schelde van overmatige stikstoftoevoer](#)
- 2.5. [Nieuwe geologische kaarten van westelijke Belgische kustvakte beschikbaar](#)
- 2.6. [De avonturen van Kulfje... en de zee](#)
- 2.7. [Milieukwaliteit Belgisch deel Noordzee niet goed genoeg](#)

3. Vacatures/beurzen/fondsen

- 3.1. [Europese jobportaal voor vacatures in mariene wetenschappen](#)
- 3.2. [Expert-cursus estuariene ecologie te Yerseke](#)
- 3.3. [Toelagen ter bevordering van West-Vlaams wetenschappelijk onderzoek](#)

4. Varia

- 4.1. [Onbemand vliegtuig ingezet bij strijd tegen verontreiniging Noordzee](#)
- 4.2. [Grote hoeveelheid afval door vissers verwijderd uit Noordzee](#)
- 4.3. [Marien beschermde gebieden zijn in](#)
- 4.4. [Wereldnatuurfonds zoekt slim visgerei](#)
- 4.5. [Zeezoogdierennieuws](#)
- 4.6. [Doctoraatsverdedigingen e.a.](#)

5. Vraagbaak de 'Zeeolids'

1.1. 'MARE MEUM' TENTOONSTELLING EN BOEK 'EEN ZEE VAN RUIMTE': DE BELGISCHE KUST NU EN IN DE TOEKOMST

De 67 km Belgische kust worden toeristisch zwaar geëxploiteerd en de dichte bebouwing leverde onze kuststrook de bijnaam 'de Belgische Atlantic Wall' op. De gebruikers van deze kuststrook beschouwen elke kilometer zowat als een hoogstpersoonlijk bezit en hyperindividualisme en belevingseconomie kruisen elkaar nogal eens t.h.v. deze 'Mare Meum'. Tevens vereist de integratie van verschillende beleidsvelden op zee, een niet puur sectorale benadering. Rond die ideeën ontwierp het Vlaams Architectuurinstituut (VAI) een tentoonstelling, die van 6 december 2005 tot 13 januari 2006 te bezichtigen is in de Universiteitsbibliotheek van de Gentse Universiteit (Rozier 9). Deze expositie was reeds vroeger te bezichtigen als Vlaamse inzending op de tweede Internationale Architectuuri Biennale in Rotterdam en bestaat uit twee delen: een ontwerpmatig deel van het GAUFRE onderzoek van het Maritiem Instituut en het project M.U.D., voorgesteld door de vrije associatie van ontwerpers FLCextended. Het dynamisch ruimtemodel M.U.D. (= 'Multi-User-Dimension', tevens zinspeland op slijk als mengsel van zee en land) stelt een ruimtelijk scenario voor de kustregio voor, geïnspireerd op de problematiek van de stijging van de zeespiegel en een aantal maatschappelijke tendensen. Het GAUFRE project (PODO II initiatief Federaal Wetenschapsbeleid: 2002-2004) gaf een aanzet tot een ruimtelijke visievorming voor een structuurplan voor het Belgisch deel van de Noordzee, en leidde ook tot de productie van het boek 'Een zee van ruimte'. We geven nog mee dat de tentoonstelling open is van maandag tot vrijdag, telkens van 8.00 tot 17.00 uur. De bibliotheek is wel gesloten van 24 december 2005 tot en met 2 januari 2006. Meer info: prof. Frank Maes, vakgroep internationaal publiekrecht Universiteit Gent (Tel.:09/264 68 97; Frank.Maes@UGent.be).

1.2. STUDIEDAG OVER VLAAMSE MARITIEME INNOVATIEVE EXPERTISE

Onder het motto 'Vlaanderen, maritieme kennisregio', organiseren de Vlaamse partners binnen het MAREDFlow project (<http://www.amrie.org/maredflow/index.htm>) op vrijdag 24 maart 2006 een studiedag in het IOC Project Office for IODE (UNESCO) te Oostende. Met dit initiatief willen de organisatoren de maritieme regionale kennisontwikkeling en netwerking tussen bedrijven en onderzoekers promoten en de Vlaamse maritieme innovatieve expertise in de kijker stellen. De dag is opgebouwd rond zeven voordrachten van prominente sprekers uit domeinen als offshore windenergie, digital mapping, simulatortechnieken en -training for safety, baggertechnieken, maritieme meteorologie, vessel tracking en logistic supply chain management. Nadien volgt een debat. Een niet te missen kennisforum voor bedrijven, onderzoekers en ambtenaren uit het maritieme veld! Meer info volgt binnenkort.

1.3. KUSTEVENEMENT 'DE ZEE IN WOORD EN BEELD' TE NIEUWPOORT

Van 3 december tot 8 januari 2006 vindt in de Stadshalle van Nieuwpoort het kustevenement 'De zee in woord en beeld' plaats. In dit project, dat een gratis tentoonstelling en de publicatie van een kunstboek behelst, geven meer dan 50 hedendaagse beeldende kunstenaars en dichters hun visie op de zee. Ook wordt aandacht besteed aan kun(st)projecten die de benadering van de administratie AWZ inzake geïntegreerd kustzonebeheer perfect illustreren, aan kunst die is geïntegreerd in gebouwen en aan kuststedelijke architectuur. Het evenement geniet de auspiciën van de administratie Waterwegen en Zeewezen (AWZ), afdeling Kust en afdeling Scheepvaartbegeleiding, en de steun van het Provinciebestuur van West-Vlaanderen. De tentoonstelling is te bezoeken op maandag-donderdag van 14.00 tot 17.00 uur en op vrijdag-zaterdag-zondag van 10.00 tot 12.00 en van 14.00 tot 17.00 uur. Meer info: <http://www.scheepvaartbegeleiding.be>.

1.4. ZANDWINNING OP ZEE THEMA VAN GESPREK IN ENGELAND EN SPANJE

Het nieuwe jaar start alvast met veel aandacht voor zandwinning op zee. Op 26-27 januari is er de finale meeting van het EUMARSAND project in het Spaanse Pasaia (nabij San Sebastián), gevolgd door een EMSAGG conferentie op 20-21 februari te Londen. Het EUMARSAND project (European Marine Sand and Gravel Resources, Evaluation and Environmental Impact of Extraction: 2002-2006; <http://www.azti.es/eumarsand/>) deed de afgelopen jaren met negen partners uit 8 landen – waaronder het RCMG van de Gentse Universiteit - heel wat onderzoek naar de ecologische impact van mariene aggregatiewinning. De afsluitende meeting van het project wordt een workshop, open voor eindgebruikers uit onderzoeksinstituten, studiebureaus en overheidsinstellingen. De European Marine Sand and Gravel conferentie biedt dan weer de laatste stand van zaken m.b.t. technische en economische aspecten, regelgeving en hele hangijzers. Het symposium is opgebouwd rond één dag voordrachten en één dag bezoek aan de grootste verwerkingsfaciliteit van zeezand en –grind van Europa, UMA Greenwich. Meer info op: <http://www.ciria.org.uk/emsagg>.

1.5. AANDACHT VOOR MARITIEME ARCHEOLOGIE IN ZUIDELIJK NOORDZEEGEBIED: HET SYMPOSIUM 'TO SEA OR NOT TO SEA'

Wij je echt van naaldje tot draadje ingelicht worden over vergane schepen in het zuidelijk Noordzeegebied, dan is deze conferentie een aanrader. Van 21 tot en met 23 september 2006 zal Brugge het decor zijn voor de internationale conferentie 'To sea or not to sea', een evenement georganiseerd door het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE), de Provincie West-Vlaanderen, het VLIZ, stad Brugge, het Zeebrugse havenbestuur MBZ, afdeling Kust, de Universiteit Gent, de vzw Maritieme Archeologie, vzw Nata en vzw Nelos. Met dit symposium willen de organisatoren niet alleen een beeld schetsen van het maritiem en fluviaal archeologisch onderzoek en de conserveringstechnieken in het Noordzeegebied. Het wil ook de relevante wetgeving kritisch belichten en casestudies tonen m.b.t. de bekendmaking naar een breed publiek toe. Ook alle belangrijke Belgische initiatieven terzake (de 'Zeebrugge-site', het 'Nieuwpoortwrak', de 'kogge bij Doel', e.a.) komen uitgebreid aan bod. Meer info op: <http://www.vliz.be/marcol>.

1.6. INFOSESSIE OVER ZEERECHT: 'DE GRENS VAN 200 ZEEMIJL, EEN ROTS IN DE BRANDING'

Op donderdag 2 februari 2006 (19.00-21.00 uur) organiseert de oudstudentenbond van de Vrije Universiteit Brussel een infosessie over het belang van de 200-zeemijlsgrens. Spreker is prof. Erik Franckx van het Centrum voor Internationaal Recht van de VUB, de infosessie vindt plaats aan de Vrije Universiteit Brussel, campus Oelenplein, gebouw D. De prijs per avond bedraagt 60 EUR/50 EUR voor resp. stagiairs en alumni van de VUB. In de prijs zijn inbegrepen de deelname aan de sessie, de documentatiebundel, broodjes en een drankje. Deelname geeft recht op een attest, afgeleverd op het einde van de infosessie. Meer info bij mevr. Grietje Huveners (Tel.: 02/644 64 60; Fax: 02/644 64 69; vorming@osb.be).

WINDENERGIE IN EUROPA: DE EWEC CONFERENTIE

Europa is ontegensprekelijk een voortrekker op het vlak van de ontwikkeling van windenergieprojecten op zee. Terwijl her en der nieuwe parken bedacht, voorbereid of ontwikkeld worden, is er ook de nodige aandacht voor uitwisseling van informatie over de diverse landsgrenzen heen. Zo ook op het evenement voor 'windenergie in Europa', de 'European Wind Energy Conference & Exhibition 2006', die van 27 februari tot 2 maart plaatsvindt in het Griekse Athene (<http://www.ewec.info>). Men verwacht er meer dan 2000 deelnemers en het programma omvat meer dan 500 presentaties, met o.a. specifieke sessies rond offshore technologie. Alle info op de website.

2.1. TWEE PARELTJES VAN BELGISCHE KUSTALASSEN: DE LUCHTFOTOATLAS EN DE KUSTATLAS ONLINE

Onze kust is sinds kort weer een stukje 'zichtbaarder' geworden met de publicatie van twee gloednieuwe atlanten. Met de 'Luchtphotoatlas van de Kust' brengt Aqualterra – in meer dan 200 haarscherpe luchtfoto's, met begeleidende stratenplannen, sfeerbeelden en overzichtskarten – onze kust op een vernieuwende manier onder de aandacht. De atlas omvat twee delen (westkust, oostkust) en is verkrijgbaar bij Aqualterra (<http://www.aqualterra.be> of 09/230 55 15) of in bepaalde boekhandels aan de kust. Per deel kost de atlas 125 EUR, de twee delen samen kosten 225 EUR.

Daarnaast lanceerde het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer (i.s.m. diverse kustactoren waaronder het VLIZ) op 16 november 2005 een digitale Kustatlas: <http://www.kustatlas.be>. Via deze website kun je niet alleen antwoorden vinden op vragen als: 'Waar zijn er natuurgebieden aan de kust en op zee?', 'Waar liggen de strandhoofden precies?', 'Wat is de aanvoerbare van vis in Belgische havens sinds 1950?' of 'Waar lopen de routes voor maritiem transport en komen deze niet in conflict met de windmolens?' De flexibiliteit en interactiviteit laat ook toe om zelf kaarten samen te stellen, om kaarten te exporteren voor verwerking in presentaties of publicaties, om data en GIS-bestanden te raadplegen en op basis hiervan zelf aan de slag te gaan met cijfers over de kust. De relatie wordt gelegd naar de duurzaamheidsindicatoren waardoor gegevens over de kust extra in de kijker worden gezet en directe koppeling aan kustbeleid mogelijk wordt. De website is beschikbaar in vier talen, zodat onze kust ook in het buitenland in de kijker komt te staan. Meer info: kathy.belpaeme@kustbeheer.be. Tel.: 059/34 21 47.

2.2. STRATEGISCHE BENADERING VAN EUROPESE ZEEËN WINT VELD

Met de publicatie van de EU Mariene Strategie (<http://europa.eu.int/comm/environment/water/marine.htm>) op 24 oktober 2005 wil de Europese Commissie een ambitieuze strategie voorstellen ter bescherming van de Europese zeeën. Deze strategie wil uitmonden in een degelijke ecologische toestand van de EU mariene wateren tegen 2021 en wil de hulpbronnen op een duurzame wijze helpen behouden. Tevens moet deze EU Mariene Strategie de ecologische pijler vormen van het in voorbereiding zijnde mariem beleid van de Europese Commissie. Het spreekt voor zich dat individuele landen intussen niet stilstaan om het beheer van hun territoriale wateren en exclusief economische zones te sturen. In België heeft voormalig minister voor de Noordzee, Johan Vande Lanotte, sinds het aantreden van de federale regering in juli 2003 alvast de toon gezet met zijn Masterplan Noordzee, dat een gefaseerde en gezamenlijke aanpak voorstelt voor het Belgisch deel van de Noordzee in overleg met alle betrokkenen. Dit beleid wordt nu verdergezet door zijn opvolger, Renaat Landuyt, onder het motto 'Noordzee – Noordzeven' (alluderend op de zeven krachten: zeevinderij, zeevaart, zeehaven, zeezout, zeeerectatie en zeezweving). In Nederland is vorige maand dan weer een rapport verschenen met als titel 'Investeren in de Noordzee'. Het rapport vraagt meer politieke aandacht voor de Noordzee, roept op tot een dynamische en proactieve aanpak van het beleid en stelt concrete nieuwe eisen aan de bestuursstructuur voor de Noordzee. De Raad voor Verkeer en Waterstaat, de auteur van het rapport, adviseert o.a. om een afzonderlijke Noordzeeminister te benoemen, zoals die in België sinds 2003 bestaat. Met een Noordzeeminister hoopt Nederland de Noordzee een eigen gezicht te kunnen geven op de politieke agenda, in het kabinet en in internationale fora.

2.3. VISSSEN IN WARM WATER?

Met de titel '*Are we putting our fish in hot water?*' publiceerde WWF in juli een brochure over de bedreigingen voor vissen en visserij ten gevolge de klimaatswijzigingen (http://assets.panda.org/downloads/fisheer_web_final.pdf). De vrees bestaat dat nogal wat vispopulaties noordelijker wateren gaan opzoeken met alle gevolgen van dien voor de visserij. Deze tendens is reeds aangetoond voor de Noordzee in een *Science*-publicatie van Perry *et al.* (<http://www.sciencemag.org/cgi/content/abstract/1111322>), waarin de auteurs konden aantonen dat de helft van de onderzochte vissoorten zich in de afgelopen 25 jaar met 500-1100 km noordwaarts heeft verplaatst. Ook elders krijgt het probleem van de opwarming van zeeën en oceanen meer en meer aandacht. Recent nog wijdte het gratis infomagazine over zee en kust 'De Grote Rode' een bijdrage aan de effecten van klimaatswijzigingen op de mariene fauna en flora (http://www.vliz.be/docs/groterode/IGR13_fauna.pdf). Sinds kort ook consumentenraad in de VLIZ bibliotheek is de 'Marine Climate Change Encyclopedia', een interactieve demonstratie-CD uitgegeven door de Sir Alister Hardy Foundation for Ocean Science (SAHFOS: <http://www.sahfos.org>) i.s.m. Franse en Britse wetenschappers. Op de site van SAHFOS vind je overigens nog meer nuttige info over effecten van klimaatswijzigingen op mariene fauna en flora en over het 'Marine Climate Change Impact Partnership' (MCCIP), een nieuw Brits overheidsinitiatief rond klimaatswijziging. En we geven ook nog mee dat het ArctiEco project – ressorterend onder het FP6-project MarBEF en werkend rond de effecten van klimaatswijziging op de biodiversiteit en het functioneren van Arctische ecosystemen – nu ook online is met een nieuwe website: <http://www.marbef.org/projects/arctico/index.php>.

2.4. ZOETWATERSCHORREN ONTDOEN SCHELDE VAN OVERMATIGE STIKSTOFTOEVOER

Een publicatie van een Nederlands-Vlaams onderzoeksteam werd zonet door het wetenschappelijke tijdschrift 'Limnology & Oceanography' bekroond tot 'artikel van de maand'. Het onderzoeksteam van het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW), de Universiteit van Antwerpen (Departement Biologie) en de Vrije Universiteit Brussel (Departement Analytische en Milieuchemie) – samenwerkend in het VLANEZO-onderzoeksprogramma – heeft deze titel te danken aan de bevindingen voortvloeiend uit een grootschalig veldexperiment in het gecontroleerd overstromingsgebied van Tielrode. Door stikstof in het instrumentele Scheldewater te gaan tabelen, kon worden aangetoond dat 1/3 van de stikstof uit ammonium in het overstromingsgebied wordt vastgehouden en omgezet in voornamelijk nitraat. Geëxtrapoleerd zou dit betekenen dat 20% van de jaarlijkse hoeveelheid ammonium die via talrijke vervuillingsbronnen de Schelde binnenstroomt, door schorren en overstromingsgebieden wordt geneutraliseerd. Of hoe de natuurlijke oeverzones van de Schelde zelf, een deel van de menselijke troep weten op te ruimen... Het artikel kan gedownload worden via: <http://www.aslo.org/lo/featured>.

2.5. NIEUWE GEOLOGISCHE KAARTEN VAN WESTELIJKE BELGISCHE KUSTVLAKTE BESCHIKBAAR

De Belgische Geologische Dienst heeft een nieuwe reeks geologische kaarten van de Holocene afzettingen van de westelijke Belgische kustvlakte klaar. Deze polderkaarten kunnen ongetwijfeld een nuttig instrument vormen voor ondermeer de lokale keuzes van de ontwikkelende infrastructuur, of bij beleidsplannen aangaande. De geologische kaart op schaal 1:25.000 bestaat uit een algemene profieltypenkaart en een bijkaart, die o.a. de diepte weergeeft waar de ondergrond een grotere draagkracht bezit en een paleogeografische reconstructie van het gebied omvat tijdens de laatste 10.000 jaar in relatie tot het stijgend zeeniveau. De kaarten zijn beschikbaar in geplooid en opgerold formaat (24 EUR) of op cd-rom (15 EUR), en dit voor de regio's De Moeren-Veurne, Lampenisse-Diksmuide, Lo-Langemark, Nieuwpoort-Lake, De Panne-Oostduinkerke en Middelkerke-Oostende. Bestellen kan op: Belgische Geologische Dienst, Kaartenverkoop, Jennerstraat 13, 1000 Brussel of via e-mail: bgd@natuurenwetenschappen.be (met vermelding van het nummer van de kaart, aantal exemplaren en gewenst formaat). Meer info: Tel. 02/788 76 00.

2.6. DE AVONTUREN VAN KUIJFE... EN DE ZEE

De zee is alomtegenwoordig, dus ook in strips. Zo blijkt er een uitgave te bestaan van Kuifje, getiteld 'The adventures of Tintin at sea', uitgegeven door het Britse National Maritime Museum en enkel beschikbaar in het Engels. Het werk bevat alle tekeningen en situaties uit de Kuifjeavonturen die naar de zee verwijzen, met duiding en commentaar. Ook zijn van allerlei instrumenten, schepen, dieren en voorwerpen waarop de tekeningen zijn gebaseerd, foto's toegevoegd. En er is meer. De uitgeverij Castlemar kondigde nu ook aan te werken aan Kuifjesboeken in het Oostendse dialect. Ze namen hiervoor Roland Desnerck, auteur van o.a. het 'Oostendse woordenboek', onder de arm om alvast het album 'Zwarte Rotsen' in een Oostendse versie te vertalen. Deze keuze is niet toevallig vermits in deze album Kuifje de boot in Oostende neemt. Kuifje blijft in het Oostendse dialect overigens gewoon Kuifje heten. Over de andere namen wordt nog onderhandeld. Voor Jansen en Janssen wordt gedacht aan Aspeslagh en Haspeslagh, twee veel voorkomende namen in Oostende. De Oostendse versie van Zwarte Rotsen ligt vermoedelijk eind 2006 in de winkelschappen.

2.7. MILIEUKWALITEIT BELGISCH DEEL NOORDZEE NIET GOED GENOEG

Vrijdag 11 werd het nieuwste thematische Milieuraapport Vlaanderen, kortweg 'MIRA-T 2005', aan de pers voorgesteld. Voor het eerst liet de initiatiefnemer, de Vlaamse Milieumaatschappij, nu ook een hoofdstuk 'Kust en Zee' opnemen en schakelde hiervoor het VLIZ, het Departement Zeevisserij, het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer, de Dienst Marien Milieu van FOD Leefmilieu en het Maritiem Instituut in. De conclusies zijn duidelijk. Slechts 2 van de 7 commerciële visbestanden in de Noordzee worden duurzaam bevestigd en bepaalde milieugevaarlijke stoffen (bv. PCB's in garnalen) evolueren in ongunstige zin. Hoewel er duidelijk minder olievervuiling wordt vastgesteld op zee en de zwemwaterkwaliteit verbeterd, zijn we nog veraf van de gehanteerde Europese richtwaarden. Anderzijds kan worden vastgesteld dat de oppervlakte beschermd gebied in de kustzone is toegenomen. Er is dus nog werk aan de winkel! Meer info op <http://www.milieuraapport.be/desktopdefault.aspx?tabid=1004>.

EUROPESE JOBPORTAALSITE VOOR VACATURES IN MARIENE WETENSCHAPPEN

Het Europese consortium MarBEF (<http://www.marbef.org>) startte recent met een verrassend nieuw initiatief. Het liet zijn rubriek 'vacatures' vallen en verving die door een meer interactieve jobportaal, de 'Marine Science Job & Candidate Finder'. Het concept is simpel. Werkgevers kunnen er openstaande vacatures en/of opleidingen in posten. Werkzoekende mariene wetenschappers beschikken vanaf nu over de mogelijkheid om hun cv en carrièreplanning aan dit forum toe te vertrouwen en te updaten. Wanneer vacatures binnenkomen die overeenstemmen met een profiel van een werkzoekende, worden die laatste hiervan per e-mail op de hoogte gebracht. Tevens worden de werkgevers gelijktijdig over mogelijk geschikte kandidaten. Om van het systeem gebruik te kunnen maken dien je een account te laten registreren (via 'New User Registration'), waarna je per e-mail de nodige info krijgt om je account te kunnen activeren. De jobportaal site vind je op: <http://www.marbef.org/jobs>.

3.2. EXPERT-CURSUS ESTUARIENE ECOLOGIE TE YERSEKE

Het Nederlands Instituut voor Ecologie, afdeling Yerseke, organiseert van 15 tot en met 19 mei 2006 opnieuw een intensieve cursus over estuariene ecologie. In een uitgebreide lessenreeks krijgen de cursisten een overzicht van de laatste ontwikkelingen inzake biologische, fysische en chemische processen, ecosystemen interacties en de menselijke impact op estuaria. Drie van de vijf dagen gaan op aan lessen gegeven door topexperts, de resterende dagen zijn praktijkgericht met één dag excursie op de Westerschelde en één dag oefeningen computermodellering van estuariene voedselwebben. Nederlandse en Belgische wetenschappers met een basiskennis van biologie, microbiologie en biogeochemie zijn welkom. Het aantal deelnemers is beperkt tot 20. Alle verdere praktische informatie is te vinden op <http://www.nioo.knaw.nl/NEWS/CONTENT/Ecourse06CEME.htm>.

3.3. TOELAGEN TER BEVORDERING VAN WEST-VLAAMS WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

Studenten hoger onderwijs die een eindwerk maken met een specifiek West-Vlaams onderzoeksgedrag, maken kans op een toelage van de bewezen kosten voor voorafgaand onderzoek en verspreiding van de thesis. Het bedrag mag enkel bewezen kosten bevatten, die niet reeds op een andere wijze werden vergoed, en kan tot maximum 750 EUR oplopen. Voorwaarden zijn dat een aanvraagformulier uiterlijk tegen 1 april wordt ingediend en dat het verdedigd of gequoteerd eindwerk uiterlijk tegen 30 september van hetzelfde jaar wordt toegeleverd aan de Bestendige Deputatie van de Provincie. De onderwerpen dienen zo goed mogelijk aan te sluiten bij thema's naar voor geschoven vanuit diverse provinciale eenheden, en zijn dan ook zeer divers. Voorbeelden zijn: de ontwikkeling van een cruise-industrie in de havens van Zeebrugge/Oostende, de verwerking van gegevens over gezamenlijke schade in de Oostkust, de immobiliemarkt aan de kust, leefbaarheid in West-Europese kustregio's, geschiedenis en toekomst van de Westvlaamse visserijsector, geschiedenis van oude scheepswerven in West-Vlaanderen, analyse van kustactoren, handmatige strandreiniging, analyse visverwerkende industrie in de provincie, etc. Meer info bij Conny Vanhooren, deskundige dienst cultuur Provincie West-Vlaanderen (Tel.: 050/40 35 84; e-mail: Conny.Vanhooren@west-vlaanderen.be).

4.1. ONBEMAND VLIETUIG INGEZET BIJ STRIJD TEGEN VERONTREINIGING NOORDZEE

Op 8 december organiseerde het departement Defensie op de luchtmachtbasis van Koksijde een demonstratie met een onbemand vliegtuig type B-Hunter, uitgerust met camera's die dag en nacht milieuverontreiniging op zee kunnen detecteren en signaleren. De inzet van onbemande vliegtuigen is overigens niet het enige instrument dat het reeds jaren operationele bemande luchttoezicht komt versterken. Ook satellietbeelden en helikopters zullen voor dit doel worden ingezet. Het vergroten van de pakkans voor milieuverontreiniging op zee is dan ook één van de acties uit het plan 'Noordzee-Noordzeven' van Renaat Landuyt, de nieuwe Belgische minister bevoegd voor Noordzeezaken.

4.2. GROTE HOEFVELHEID AFVAL DOOR VISSERS VERWURDERT UIT NOORDZEE

Met het 'Fishing for litter'-project stimuleert de internationale milieu- en veiligheidsorganisatie KIMO, vissers om opgevisst afval aan wal te brengen voor verdere verwerking. Sinds augustus (Stellendam), resp. november 2005 (Umluiden) verzamelen Nederlandse vissers het afval uit hun netten in een big-bag, die bij aankomst in de haven overgebracht wordt naar een verwerkingsplaats. Vijf schepen uit Stellendam en zes kotters uit Umluiden werden intussen geheel belangeloos mee aan dit project. Verwacht wordt dat de schepen uit Umluiden alleen al 40-50.000 kg afval per jaar uit de Noordzee zullen verwijderen. Het vuilnisproject in Umluiden wordt financieel mogelijk gemaakt door NoordzeeWind (een samenwerkingsverband van Shell en NUON), CORUS staalfabrieken, de Zeehaven Umluiden en de inzamelaar van scheepsafvalstoffen Bek en Verburg. Ook in België zijn gesprekken aan de gang om met een analoog project te starten. Meer info: Bert Veerman, secretaris KIMO Nederland en België (Tel.: +31/251 263838; Lveerman@milieudiens-tijmond.nl).

4.3. MARIEN BESCHERMD GEBIEDEN ZIJN IN

Het instellen van marien beschermde gebieden zit in de lift, zoveel is duidelijk. Wereldwijd worden MPAs ('marine protected areas') aangewezen om het kwetsbare leven in zee te beschermen en/of om overbeviste vispopulaties kans te geven zich voort te planten. Ook in Europa is dit het geval. Het project 'Protect' (<http://www.mspa-eu.net>) is een EU-FP6 project dat 17 belangrijke Europese instanties samenbrengt om tussen 2005 en 2008 bij te dragen aan de kennis over MPAs als instrument voor de bescherming van ecosystemen en bij het beheer van visstocks. Drie casestudies staan hierbij voorop: een top-down gecontroleerd ecosysteem in de Baltische Zee, een Noordzeesituatie waarbij zandspieringvisserij conflicteert met kwetsbare toppredatoren en een studie van diepwater *Lophelia*-riffen en de impact van visserij in het Noordoost-Atlantische gebied.

Dichter bij huis is op 7 oktober 2005 een ontwerp koninklijk besluit goedgekeurd, dat een gericht marien reservaat instelt aansluitend bij het Vlaams natuurreervaat 'De Baai van Heist'. Het betreft een in oppervlakte klein gebied, dat als bufferzone dient te functioneren voor het strandreservaat 'Baai van Heist' en deel uitmaakt van een reeds vroeger ingestelde beschermingszone voor vogels ter hoogte van Zeebrugge. Dit laatste gebied maakt deel uit van vijf marien beschermde gebieden in het Belgisch deel van de Noordzee die op 14 oktober 2005 bij koninklijk besluit zijn aangekondigd. Drie gebieden (t.h.v. Zeebrugge, Oostende en de westkust) zijn zogenaamd Vogelrichtlijngebieden, zones die vooral de bescherming van Europees bedreigde vogelsoorten nastreven. Voorts zijn twee speciale beschermingszones afgebakend in het kader van de Europese Habitatrichtlijn: de Vlakke van de Raan en de Trapegeer-Stroombank. Aan de afbakening van deze gebieden ging een intensieve overlegperiode vooraf met de diverse gebruikers van de zee en met de lokale besturen.

4.4. WERELDNATUURFONDS ZOEKT SLIM VISSEREI

Het Wereld Natuur Fonds schrijft opnieuw een ideeënwedstrijd uit ter aanmoediging van het ontwikkelen en gebruik van zogenaamd 'slim visserij', dit zijn visstechnieken die ongewenste bijvangsten van jonge vis of andere dieren zoveel mogelijk beperkt. Aan de wedstrijd is een prijzopot van 35.000 EUR verbonden (<http://www.smartgear.org>). Vorig jaar ging de bekroning naar Steve Beverly, die een eenvoudig maar efficiënt systeem bedacht om de bijvangst van zeeschildpadden in de Pacifische tonijnvisserij met long-lines drastisch te beperken.

4.5. ZEEZOOGDIERENNIEUWS

Ook dit najaar konden weer regelmatig zeezoogdieren op in het Belgisch deel van de Noordzee. Op 19 oktober namen zeevogelonderzoekers van het Instituut voor Natuurbehoed een bruintvis waar op de Thorntonbank, de start van een nieuw spectaculair 'bruintvisjaar'. En op 21 oktober was het toch even schrikken toen eerst drie Tintelaars ten oosten van de Vlaamse Banken en vervolgens twee Tintelaars in de buurt van de Belgisch-Franse grens, rustig zwemmend naar het noordoosten werden gesignaliseerd. De dieren doken ook in november nog geregeld op en ook in de Nederlandse Delta konden Tintelaars worden opgemerkt. Oktober-november waarnemingen van deze echte 'flippers' lijken intussen een jaarlijks terugkerend fenomeen te worden.

4.6. DOCTORAATSVERDEDIGINGEN e.a.

§ Het is zover! Na jarenlang onderzoek met sterns in Nederland en meer dan vijf jaar zeevogelresearch aan het Instituut voor Natuurbehoud, verdedigt **Eric Stienen** op 20 januari 2006 aan de Rijksuniversiteit Groningen zijn doctoraat, dat luistert naar de titel: *Living with gulls: trading-off food and predation in the Sandwich Tern (Sterna sandvicensis)*. Promotor is Rudy Drent. We wensen je alvast veel succes toe, Eric!

We zouden het erg op prijs stellen als ook andere onderzoekers die de datum van hun verdediging reeds kennen, of na de verdediging het resultaat hiervan willen kenbaar maken, dit zouden laten weten aan jan.seys@vliz.be voor opname in het VLIZINE.

5. VRAAGBAAK DE 'ZEELOODS'

§ Begin oktober 2005 werd op het strand van **De Panne** een 'grenssteen' ontdekt met de inscriptie AP. Deze afkorting (van 'Amsterdams Peil') doet vermoeden dat het hier een peilmerk en geen echte grenssteen betreft. Een dergelijk **peilmerk** werd als referentie gebruikt voor hoogtemetingen. De gemeente De Panne zou graag vernemen hoeveel van die AP-peilmerken destijds geplaatst werden (in België en Nederland), wanneer AP als referentiehoogte in België werd ingevoerd en terug afgeschaft en welke referentiehoogtes daarna werden ingevoerd. Kan iemand ons daarbij helpen? Antwoord graag naar jan.seys@vliz.be.

Via deze rubriek kan iedereen oproepen lanceren voor samenwerking, gezamenlijk gebruik van materiaal, vraag naar levende en andere monsters, enz. De informatie dient gestuurd te worden naar Jan Seys (jan.seys@vliz.be). We nemen het bericht op in de vraagbaak van één van de volgende VLIZINES.

DISCLAIMER

VLIZINE heeft als doel informatie te verstrekken. Eventuele standpunten zijn die van de auteurs en stemmen niet noodzakelijk overeen met die van het VLIZ. Het VLIZ is niet verantwoordelijk voor enige schade opgelopen ten gevolge van foutieve of verkeerd geïnterpreteerde informatie in dit e-zine, noch voor de inhoud van websites waarnaar verwezen wordt.

Uw adres opgenomen in onze e-zine rondzendijst wordt niet aan derden doorgegeven zonder uw toestemming en wordt niet gebruikt voor commerciële doeleinden.

COPYRIGHT

Copyright © 2005 Vlaams Instituut voor de Zee. Delen uit dit e-zine mogen in andere publicaties worden overgenomen, maar uitsluitend met bronvermelding. Deze publicatie mag wel in haar geheel ter kennisgeving worden doorgestuurd naar derden.

LID WORDEN VAN HET VLIZ KAN

Meer info vindt u op onze website.

WEBSITE

<http://www.vliz.be>

VLIZ

Vlaams Instituut voor de Zee vzw
Flanders Marine Institute
Wandelaarkaai 7 - B-8400 Oostende, Belgium
Tel. +32(0)59 34 21 30
Fax +32(0)59 34 21 31
<http://www.vliz.be>